

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in tožil se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 27. julija 1922.

ŠTEV. 88.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Zborovanje obrtnikov Slovenije v Ljubljani.

Dne 17. julija 1922 so se sešli v Ljubljani zastopniki celokupnega obrtništva cele Slovenije k protestnemu zborovanju v zadevi bolniških blagajn. Zastopani so bili sledeči okraj: Ljubljana mesto in okolica, Vrhnika, Logatec, Lož-Cerknica, Kočevje, Novomesto-Črnomelj, Krško, Mokronog, Kranj, Škofja Loka, Radovljica-Jesenice, Kamnik, Zagorje, Sevnica, Krško, Kostanjevica, Brežice, Celje, Ljutomer, Maribor.

Zborovanje se je vršilo v vrtnem salonu pri Novem svetu v Ljubljani. Točno ob 10. uri je predsednik obrtnega društva Zg. Šiška, g. Černe otvoril zborovanje s pozdravnim nagovorom na navzoče in je v kratkih potezah očrtal namen sestanka. Na njegov predlog je bil izvoljen za predsednika zborovanja gosp. Jos. Arhar, miz. mojster iz Vižmarji št. 20, ki je predsedstvo prevzel zahvalivši se za zaupanje. Predlagal je, da se njihovi Veličanstva kralju Aleksandru in kraljici Mariji pošlje udanostna brzojavka, kar je bilo soglasno in z odobravanjem sprejeto.

Nato je podal besedo voditelju strokovne nad. šole v Št. Vidu pri Ljubljani gosp. A. Jeločniku, ki pove, da govori v imenu in po naročilu obrtnikov obrt. društva Zg. Šiška in Št. Vid ter prosi navzoče tozadevnega privoljenja. Nato precej obširno razpravlja o neznosnih razmerah, ki so nastale v bolniški blagajni. In ravno zato, da bi se našel način, kako tem razmeram odpomoči, se vrši ta zbor. Sicer so se enaka protestna zborovanja vršila že v mnogoterih krajih, toda vedno brez uspeha, ker so bile vrste obrtnika razdvojene, razcepljene. Čutili smo torej potrebo enotnega, skupnega nastopa. — Kajti sedanjí položaj je neznosen, nevzdržen!

Nekateri smatrajo to zborovanje kot nepotrebno, neumestno in celo predrzno. Uspehov res še nimamo zasiguranj. Toda, slišijo naj nas, čujejo naj naše pritožbe, zvedo naj, da je obrtnik med vojno premnogi trpel, a je sedaj po vojni najmanj upostavljen, najbolj zapostavljen. Obrtniki cele Slovenije, enotno, složno zahtevajmo, kar zahtevati smemo in kar doseči moramo. Zahtevamo vzpostavitev okrajnih bolniških blagajn, kakor so bile do nasilne centralizacije. Zahtevamo, da se vrne vse neopravičeno razdeljene nagrade. To so naše zahteve, od katerih ne moremo in ne smemo niti za las popustiti.

Pa se bo morda kedo oglasil, češ, kako ste nazadnjaški, saj centralizacija blagajne mora biti obrtnikom le v korist, ker lažje uspeva in napreduje eno veliko skupno podjetje kot pa več manjšin. Da, tudi mi smo o tem enakega prepričanja. Žal pa, da s prepričanjem ni nikakega zaupanja. Odkrito povedano, da tem ljudem, ki so doslej vodili bolniško blagajno, ne

zaupamo in nikdar več zaupati ne bomo mogli. Smatrajo nas za mal-kontente, rovače in hujskače. Toda nismo in tudi ne bomo! Vsakdo mora priznati, da smo mnogo prenesli, mnogo pretrpeli, da so bile doslej vse naše prošnje kategorično zavrnjene, da je vladal v blagajni naj-hujši absolutizem, kakršnega ne pomnimo in kakršen nima primere. Vsakdo pa tudi dobro ve, da tako dalje ne more in ne sme iti, ker sicer bomo samo na davkih in plačevanju v bolniško blagajno popolnoma obubožali.

Kedo izmed obrtnikov pa je vedel, da se kuje nov zakon, da se je prenesla centrala v Zagreb in se bo pozneje v Beograd, da se tako dose-danji predrag aparat deseterno razširi in tudi deseterno podraži? Kdo izmed obrtnikov pa je bil navzoč pri sestavljanju tega zakona? Ali je tako postopanje s svobodnimi državljani v svobodni državi primerno in pravilno? Ali se sme obrtnika poznati edinole takrat, kadar treba plačati, sicer pa je popolnoma brezpraven? Žalostna, do neba kričeča je krivica, ki so jo prizadeli s tem zakonom splošnemu obrtništvu. — Govornik predlaga, da se o zadevi otvori debata, da se solidarno, tovariško med-sebojno pomenimo, katero pot ukreniti, da bo sigurneje privedla do cilja. Končno pozivlja obrtnike k združitvi v enotno bojno vrsto! Ne več hlapčevati raznim strankam, ki poznajo obrtnika edinole takrat, kadar ga rabijo, ki pa takoj pozabijo nanj, kakor hitro je — po volitvah.

Nato je povzel besedo gosp. Lenarčič, industrijalec na Vrhniki, ki je izvajal: Zadeve bolniške blagajne se tičejo tudi industrijalcev. Ne zado-stuje, ako sprejmemo samo eno resolucijo. Treba je sestaviti ožji odbor, ki naj zbira razne podatke glede raz-mer v bolniški blagajni. Treba je misliti, kako bi se spodbil zakon o bolniškem zavarovanju. Posamezne podatke treba zbirati in napisati. — Treba je dobiti številke vseh raču-nov, koliko denarja pride v prid de-lavcem. V kakšnem razmerju stoje izplačila in upravni stroški. Mi potrebujemo jasno sliko uprave. Mi moramo štediti, sicer bo vse na-rodno gospodarstvo propalo. Denar ki ga plača delavec v bolniško bla-gajno gre vendar iz rok delodajalca. Kako se uporablja ta denar, koliko so upravni stroški, tega danes ne ve nihče in to je ravno, kar nas mora najbolj interesirati! Mi hočemo, da se nas upošteva. Člani tega predlaga-ne odbora naj bi pazili, kam gre denar in zlasti pazili na centralo. — Če bo ta odbor imel zbrano gradivo, bomo lahko nastopili z večjo vehe-menco.

Nato je dobil besedo gosp. I. Biz-jak iz Celja. Povdarja, da so mu raz-mere kot članu sosveta v boln. blag. precej dobro znane. Boj se je začel že po preobratu, koj ko je bil zapre-čen vsak pogled v upravo bolniške blagajne. Naloga sosveta, v katerega sem bil poklican tudi jaz, je bila, prepričati se, kako se gospodari v blagajni, ki je bila centralizirana proti naši volji! Kako pride en odbor do tega, da bi gospodaril čez celo Slovenijo na gotovo pritrdi-tev poverjenika za socijalno skrbstvo! Zahteval sem, naj se mi pove, kako je bilo z nagradami. Podravnatelj

dr. Žužek mi je rekel: Težko mi je povedati, da sem jaz kot podravnatelj dobil nagrado od K 10.000.—. Rav-natelj Kocmur pa je dobil K 25.000 nagrade in 12.000 K redne nagrade. Drugi uradniki so dobivali dvakrat-no mesečno plačo. Ugotovljeno je tu-di, da so se take nagrade delile že leta 1920, le da ne tako razkošno, kakor leto pozneje. Sestavljena je bila na zahtevo preiskovalna komi-sija, ki je imela ogromno dela. Izka-zalo se je, da je dobil podravnatelj ne le 10.000 K kakor je zatrdil, am-pak 22.000 K Tudi druge nagrade so bile preogromne. V prvi seji se je razdelilo približno pol milijona kron nagrad. Prišlo pa je do nagrad na sledeči način: slišali so, da bo raz-puščeno načelstvo v Ljubljani in so rekli: Le hitimo! Razdelili so si na-grade, češ, da so vsi v stiskah itd. Dohodkov je imela blagajna v letu 1920 13 milijonov kron, v tek. letu pa se pričakuje ca. 50 milijonov kron. Zahtevali smo dalje, da se mora bla-gajniški luksuz-avto prodati, čeprav čuti gospod Kocmur et cons., da je prijetno po trudapolnem dnevnem delu z njim se peljati na izprehod. Uradniki so bili sprejeti iz strankar-skih ozirov in so bili večinoma ne-zmožni. Samo upravni stroški zna-sajo mesečno okoli pol milijona kron.

K besedi se oglasi gosp. Ogrič iz Novega mesta ki izvaja: Kar je bilo je prešlo in je za nas postranskega pomena. Najvažnejše je to, da se najde pot, po kateri bi se dale seda-nje razmere zboljšati. Govori proti centralizaciji in pravi, če smo proti zagrebški, smo tudi proti štajerski ali ljubljanski. Kritizira novi zakon, ki je preobširen. Naše zborovanje naj bi imelo vsaj toliko uspeha, da bi se otrsli zagrebške centrale. To bo ve-likanski aparat, katerega bomo edi-nole mi plačevali. Odbor po mislih gospoda Lenarčiča bi bil dober, toda imeti bi moral popolnoma proste roke. Dalje vpraša, kje so bil oni, ki so imeli kaj govoriti, ko se je delal zakon o zavarovanju delavcev. Zakon je tukaj in je zastoj vsaka resolu-cija. Veliko smo zamudili, ker nas niso zastopniki pravočasno obvestili. Vpraša gosp. Franchettija in zastop-nike raznih sosvetov, kako je do te-ga prišlo.

Gosp. Franchetti izvaja: Ko je ministrstvo izvedelo o prejšnji upra-vi, je nastopilo proti njej. Vsi so iz-koriščali boln. blag. na škodo delo-jemalca in delodajalca. Ministrstvo je zato dobro storilo, da je razpustilo načelstvo in nastavilo sosvet. Ni mu pa znano, kdo je stvaril zakon in kdo je stavil predlog o centralizaciji v Zagrebu. On sam je imenovan v prvo načelstvo kot predstavitelj obrtnih zadrug na Kranjskem. Poroča, da je prva seja imela namen, da se je od-bor konstituiral. Le 12 odborniških mest je za delodajalce in 12 za delo-jemalce. Tu torej ne more biti zasto-pana vsaka obrtna korporacija. — Predsedstvo bo razdelilo delavce v kategorije glede nesreč. Vsi uradniki bodo po večini odšli in bodo name-ščen drugi, ki bodo pravilno vodili upravo. Govori za centralizacijo, a pravi, da se bo v bodoče gledalo na to, da dobi vsaka poslovalnica svoj sosvet. Če se ta moj predlog sprej-me, je že to velik korak naprej. — Upravni stroški znašajo sedaj 29 od-stotkov vseh dohodkov. Ker je pari-

teta v odboru, bo tudi plačevanje pa-ritetno: pol delodajalec, pol delo-jemalec. Sem tudi za odbor po pred-logu g. Lenarčiča. Paziti moramo, da ne bodo delavci izkoriščali bolniško blagajno. Mi bomo odločno zahtevali, da ne bo šel ves denar v Zagreb in tudi ne v hrvaške denarne zavode. Zagotavljam, da bom vršil svojo dolžnost in se zahvaljujem g. Bizjaku za doprinešena razkritja.

Gosp. Iglič, kroj. mojst., Ljublja-na: Hotel sem omeniti, da bo današ-nji shod shod neuspešen. Jaz sem za osebno intervencijo, ki naj bo toliko energična, da se nam nekaj zasigura. Ne smemo preiti točke, da se nam zasigura, da bodo dosedanji izkori-ščevalci odleteli. V odgovor gospodu Ogriču pove, da je bil zakon izdelan baje že v prvi polovici leta 1920.

(Konec prih.)

Naša trgovin. morna-rica.

V zvezi s problemom jadranske železnice bomo primorani rešiti tudi vprašanje naše trgovinske morna-ric, ki se nahaja v še zelo preker-nem položaju. Ako hočemo dobro iz-koristiti izhode na morje, ako hoče-mo, da bodo naša pristanišča res iz-viri blagostanja za državo, tedaj mo-ramo skrbeti za to, da se bo izvozno blago, ki bo prihajalo po naših želez-nicah v luke, izvažalo samo na naših ladjah, in da se bo z druge strani vr-šil ves uvoz v našo državo tudi samo na naših ladjah. Zato je pa treba, da posvetimo vprašanju naše trgovinske mornarice več pozornosti, da zahte-vamo od vlade, da pospeši razvoj tr-govinskega mornarstva, ki zavzema glede produktivnosti in važnosti za narodno gospodarstvo vsaj isto stop-njo, kakor jo zavzemajo železnice. Med tem pa imamo žalibog z dneva v dan priliko, da ugotavljamo, kako malo smisla ima naša vlada za po-morstvo, da se za to vprašanje prav malo ali nič ne briga. Živimo tako, kakor da ne bi imeli sploh nikakega izhoda na morje in kakor da bi bili na tisoče kilometrov oddaljeni od brega!

Ako govorimo o nalogah trgovin-ske mornarice, nam je razločevati med kabotažo ali zvezo z manjšimi ladjami, ki vozijo ob bregu od pri-stanišča do pristanišča in med svo-bodno plovitbo, ki veže našo državo z inozemstvom. Po pogodbi, katero sta sklenila Trumbić in Bertolini nam pripadejo vse one brodarске družbe, pri katerih je bila večina kapitala v lasti naših državljanov. Tako vidimo »Dubrovačko plovitbo«, »Oceanio« in I. Račić, ki spadajo naši državi že izza ratifikacije ome-njene pogodbe. Te družbe so takoj po ratifikaciji dvignile jugoslovansko zastavo in plovejo od tedaj vedno z najboljšim uspehom. Govorilo in pi-salo se je sicer, osobito v inozemskih italijanskih listih, da uživajo pri nas te družbe posebne ugodnosti, ter iz-vanredno veliko državno podporo. Te govorice pa nikakor ne odgovar-jajo resnici. Kakor ne podeljuje no-bena država ladjam svobodne plo-vidbe subvencijo, tako ne uživajo tudi te družbe s strani naše države nobenih gmotnih podpor. Da pa mo-rjejo ta podjetja kljub vsem gospodar-skim krizam vendar še poslovati z

dobičkom, ima svoj vzrok v tem, da so bile ladje in parniki nakupljeni že pred vojno, da se jih je potem konfisciralo in potem zopet vrnilo in da nosi sedaj uporaba tega že davno amortiziranega materiala prav znaten čisti dobiček. Anglija in Francija sta med vojno konfiscirali zelo mnogo ladij. Akoravno je bilo to iz političnega stališča utemeljeno, je bilo to vendar iz merkantilističnega velika hiba. Ne glede na veliko število zaplenjenih ladij, so angleške in francoske ladjedelnice vseeno neprestano gradile in vsled preobilnosti ladij so cene za nje pozneje padle. — Med tem, ko se je tedaj prodajalo ladje po 50 funtov šterlingov za tono, se prodajajo danes nove ladje po 6 funtov za tono, za starejše pa je padla cena na 3—4 funte za tono. Po angleških in francoskih pristaniščih stojijo mase ladij na razpolago, toda upanje, da se bo naša valuta poboljšala, zadržuje naše družbe pred nakupom novih ladij. Stalne parobrodne proge za svetovni promet mi še žal nimamo. Sicer se je s strani »Transatlantic« poskušalo ustanoviti stalni izseljeniški in tovarniški promet med Jugoslavijo in Ameriko, toda poizkusi so ostali brez uspeha. Na subvencijo s strani vlade se ni sicer računalo, toda zaprosilo se je ministrstvo, da podeli domačemu pomorstvu vsaj v začetku toliko zaščite, da bo moglo vzdržati konkurenco inozemskih družb, ki so v stanju tudi skoz mesece znižati cene mnogo pod minimum, kateri je sploh mogoč našim družbam. Ta zaščita naj bi se podelila s tem, da bi se dal dotičnim družbam monopol za ves transport izseljencev iz naše države. Ta koncesija ne bi pomenila za državo prav noben riziko, kajti država bi mogla dodeljeni monopol vsaki moment zopet ukiniti. Mesto tega se je pri nas dovolil transport izseljencev vsem družbam, tako da je morala »Transatlantic« odstopiti od svojega načrta. Postopanje vlade ni bilo za razvoj naše trgovinske mornarice nikakor koristno. Poglejmo si italijanske družbe, kakor »Navigazione generale italiana« in tržaški Lloyd, ki imata v Italiji izključno pravico prevoza izseljencev, ki je tujim družbam popolnoma prepovedan. Vzrok tako brezobzirnemu postopanju napram domačemu mornarstvu je bila intervencija Anglije in Amerike. Ta bojazen pred konkurenco našega mornarstva je najboljši dokaz, da smo kljub neznatnemu številu ladij vendar zbog visoke vrednosti, zmoglosti in osobito zbog varčnosti naših morščakov stopili v svetovno konkurenco. Vsaj je znano, da uporabi naš kapitan z našimi mornarji v istem času in pri istem delu 900 ton oglja, kjer upo-

rabijo Angleži in Amerikanci 1000 ton.

Za kabotažo imamo že sedaj dovolj parnikov na razpolago in ni izključeno, da se bo večje število manjših parnikov zamenjalo za obširnejše parnike, ki bodo sposobni za svobodno plovitbo. Kabotaže pa ne more izvrševati nobena družba, ne da bi dobila državne subvencije. Ladije, ki opravljajo kabotažno službo so navezane na določene proge z gotovimi pristanišči in s strogo fiksnimi termini, kar povzroča zamudo časa, nepotrebno uporabo oglja itd., tako, da je vsaka taka proga pasivna. Družbe, ki izvršujejo kabotažo ob naši obali, se že pogajajo z vlado glede subvencije in upati je, da ne bodo ta pogajanja brez uspeha.

Kar se tiče ladjedelnic, je treba omeniti, da je ladjedelnica v Kraljevi v stanju, da izvršuje samo popravila manjših ladij, in da so večje ladjedelnice za razvoj naše trgovske mornarice neobhodno potrebne.

Kar se je storilo do sedaj v korist naše trgovinske mornarice, je napravila samo privatna inicijativa. Upati je pa, da uvidi tudi vlada, da je trgovinska mornarica vitalnega pomena za razvoj našega gospodarstva in da posveti tudi temu vprašanju vso potrebno pozornost.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

XXIII. Gojenje goved pri nas in izvoz goved.

Goveda se gojijo po celi državi po razmerah posameznih krajev. Po večini se goji govedo v svrhu pridobivanja volov za delo, dalje za pridobivanje mleka in govejega mesa. So pa tudi kraji kjer se goji govedo s posebnim ozrom na izkoriščanje mlečnih krav, kakor na primer v posameznih krajih v Sloveniji in posameznih veleposestvih na Hrvaškem in v Slavoniji, a na drugi strani se v okolici Pirota govedo goji radi volov za delo in se krave sploh ne molzejo ali pa zelo malo. Glede rase obstoja domača pasma drobne sive in večje bele govede v Srbiji (mešana z madžarskimi) ter v Bosni, Hercegovini, Hrvaški in Slavoniji, kakor tudi madžarska pasma v Vojvodini mešana s švicarsko pasmo, ki je nekod čista, drugod z večjim ali manjšim uspehom križana. V Macedoniji obstoja pasma malih rudečih ter pisanih goved, so pa tam tudi bivoli. V Sloveniji prevladuje pasma mlečne alpske govede.

Razen iz Dalmacije se je iz vseh pokrajin države pred vojno izvažalo govedo v večjih in manjših količinah. V dobi vojne se je število živine zna-

tno zmanjšalo posebno v Srbiji in Črni Gori in sicer najbolj v onih delih, ki so bili v dobi okupacije pod avstrijsko upravo. Posebno se je se bilo zmanjšalo število starejše živine in ostala le mlada živina. V tem razmerju kakor se je med vojno zmanjšalo število godne živine, se je zanemarilo tudi racionalno mlekarstvo, kar je bilo posledica okolnosti, da ni bilo dovolj krav in, da je vladalo veliko pomankanje intenzivnega krmenja ter dobrega vnovčenja mleka v surovem stanju.

Ker se je po osvobojenju vodila politika obnove živinoreje s tem, da se ni dovoljevalo izvoza odnosa da je bil dovoljen izvoz le v omejenih količinah, ne moremo navajati kot merodajne številke povprečnega izvoza, marveč se hočemo prisluziti predvojni izvoznih podatkov. Sedanje izvozne številke tudi nebi bile točne, ker se je v zadnjih dveh letih veliko število živine iztuhotapilo.

Srbija je v mejah, ki jih je imela do leta 1912, izvažala pred vojno okrog 50.000—80.000 glav govedi. Izvoz je šel v Budimpošto in odtod v klanice po Madžarskem in Avstriji. Najbolj so se izvažali voli za delo, dobro krmljeni in pitani v živi teži 300—400 kg. Šele v zadnjem času se je začelo iz krajev, ki imajo oplemenjeno živino, kakor je Moravska dolina, izvažati pitano mlado živino, ki je tehtala 600—650 kg žive teže (tehtana, ko je bila 24 ur brez krme); drugače težja do 750 kg, posebno ako se je krmlila v svrhu prodaje). Južna Srbija je izvažala drobno živino do 300 kg žive teže na Solun, v Carigrad in v Grško v znatnih količinah.

Hrvaška in Slavonija je izvažala letno okrog 150.000 glav v Avstrijo včasih tudi na Češko in v Italijo in sicer lepo oplemenjeno živino, največ iz krajev kjer se je svobodni hrvaški kmet z vso dušo vrgel na živinorejo v svrhu odgoje govedi za delo in dobivanje mesa.

Slovenija je izvažala letno okrog 35.000 glav goveje živine v Avstrijo in na Češko. Slovenija je izvažala je izvažala tudi dnevno okrog 30.000 l mleka v Trst, Reko in Opatijo. Bosna je izvozila okrog 100.000 glav govedi letno in sicer je šel izvoz deloma v Dalmacijo za vojaške garnizije, deloma pa v Avstro-ogrsko. Vojvodina je izvažala letno okrog 30.000 domačih govedi v Budimpešto, včasih tudi v Nemčijo. Črna Gora je je izvažala okrog 16.000 glav letno in sicer večinoma v Dalmacijo, Trst, Italijo, Francijo in Malto. Glavna živinska tržišča so bila Podgorica, Nikšić, Kolašin, Andrijevića, Danilov grad in Cetinje. Izvozniki so Bratje Matiči, Kolaši, Ahmed Braća, Lukačevići iz Podgorice, Vuka Vuletić iz Cetinja, Jovan Janković in Boško Radonić iz Čeva in in Hamer Tomson iz Podgorice.

Do sedaj je bilo dovoljeno izvažati samo žive vole, ki so bili dobro krmljeni in nad 10 let stari in goveje

meso. Toda baš radi tega se je ogromno množino živine iztuhotapilo, posebno na italijanski, nemški in grški meji. Za iztuhotapljenje enega vola se je plačalo po 2.000 din. onemu, ki ga je prepeljal preko meje. Tihotapstvo živine je bilo nekoliko časa v Grčiji tako močno razvito, da so na primer Makedonci na spomlad leta 1920 plačali na beogradskem trgu za vole vsako ceno ter je cena mesa v Beogradu dosegla 10 din. za kg. Te prepovedi izvoza so bile izdane radi obnove goveje živine v celi državi, posebno pa v Srbiji in v Črni Gori.

Z ozirom na obnovo Srbije in Črne Gore, ki potrebujejo drobno živino, je sedaj* prepovedano izvažati vole pod 500 kg žive teže, bike izpod 3 let stare in izpod 500 kg teže, krave pod starostjo 8 let in pod 500 kg teže. Obnovitev Srbije in Črne Gore je napredovala zelo težko in sicer, 1.) ker nismo bili organizirali beogradskega, šabaškega, požarevaškega in leskovaškega živinskega trga za obnovo živine, kakor tudi, da nismo omogočili s hitrim in cenim transportom dovoza prikladne živine za obnovo. Obnova v Moravski dolini se je izvršila z živino iz Banata in Bačke; v krajih ob Drini iz Bosne in v krajih vzdolž Save iz Srema. Slabo se je izvršila obnova goveda v Topliškem, Čačanskem, Užičkem in Rudniškem okrožju in sicer deloma vsled siromašnosti prebivalstva, deloma vsled težkoč dovoza prikladne živine. (Dalje prih.)

i) ob času pisanja knjige. (Op. prev.)

Izvoz in uvoz.

Izvoz in uvoz Italije. V drugem polletju 1921. je bila italijanska trgovska bilanca pasivna in sicer je znašal uvoz v tem času skupaj 5599.5 milijonov lir, izvoz pa 3005.2 milijonov lir. Pasivnost znaša torej približno 2600 milijonov lir.

Izvoz Českoslovaške v Italijo. Českoslovaška izvažuje v Italijo predvsem sladkor. Ta izvoz je v lanskem letu sicer nekaj višji kakor v letu 1920., vendar je skoraj desetkrat manjši kakor v mirnem času. Tako se je izvozilo sladkorja iz Českoslovaške v Italijo leta 1918. 2.074.000 metrskih centov, leta 1920. samo 128.000 in leta 1921. 220.000 metrskih centov.

Narodno gospodarske zadeve. Obrt.

Obrtno nadaljevalna šola v Središču. Po dolgotrajnem prizadevanju obrtnih krogov dobi trg Središče končno prepotrebno obrtno nadaljevalno šolo. Šola se otvori letošnje jesen in sicer za enkrat pripravljalni tečaj in prvi letnik. Vodstvo šole prevzame šolski ravnatelj Kosi.

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(14. nadaljevanje.)

»Nikakor ne! — Imamo n. pr. železno in medeno blago, s katerim se kupčuje z rabatom 60—70%. — Tudi se lahko zgodi, da želi naš odjemalec predložiti svojemu kupcu originalno oferto in zahteva od nas, da mora biti pri cenah vključen rabat 5%, 10% ali še več. Tudi 5% provizija za agente se pri gotovih vrstah blaga mnogokrat uporablja. Prstaje bomo večkrat prišli v položaj, da bomo morali dovoliti inozemskim agentom pri nekaterem blagu do 3% in poleg tega še 2%, da prevzamejo jamstvo plačanja naših faktur, tako, da bomo morali upoštevati skupno 5% za agenta. — Pri postavkah za rabat skonto in provizijo do 5% je razlika, kot sem že omenil, le malenkostna, od 5% naprej moramo pa že natančno kalkulirati, to se pravi, imeti moramo vedno pred očmi, da se v slučaju, če se kupni ceni pribije 5% in se na dobljeno svoto dovoli 5% rabat, ne povrne samo rabat na kupno ceno, ampak tudi na pribitih 5%. Sestavil sem si malo tabelo, ki nam kaže pri dovolitvi rabata ali provizije vsakokratno procentno postavko,

ki jo moramo pribiti k netto- ali kupni ceni in priporočam vam, da si številke zabeležite.

Pri dovolitvi pribijemo k netto-ceni

5%	5.25%
6%	6.38%
7%	7.53%
8%	8.69%
9%	9.89%
10%	11.10%
12½%	14.29%
15%	17.64%
17½%	21.21%
20%	25.—%
25%	33.33%
30%	42.95%
33½%	50.—%
40%	66.66%
50%	100.—%

Torej, Ernst, nadaljuje prokurist, »ponovite mi, kaj vse moramo upoštevati pri zaračunavanju cen.«

»Pri zaračunavanju kupnih in prodajnih cen moramo paziti na sledeče točke:

1. ali je omot vključen, ali ne; ako je potrebno, povprašati po stroških zanj;
2. ali se ponuja blago za netto težo ali brutto za netto, to je, da je teža omota vključena;
3. s katero težo omota — to je s taro — imamo opraviti? Ali je s taro — fiksna — tara, ali od dobavitelja določena — reelna tara. Ako slednja ni že od prejšnjih naročil

znana, moramo pri prejemu, ofert po nji vprašati;

4. tovarnina, vozarina in ležarina se ima vedno zaračunati na brutto-težo blaga;

5. kako je visoko transportno zavarovanje;

6. kateri bančni stroški se imajo zaračunati (provizija in eventualna izguba prostora);

7. kakšen termin zahteva kupec in obrestna postavka za to;

8. koliko znaša provizija za agente;

9. pride li rabat v poštov in koliko;

10. ali je plačati kak »del kredite«, to je provizija za prevzem plačilnega jamstva.

»Razum teh točk«, nadaljuje prokurist, pridejo v poštev še dve, s katerima bomo imeli opraviti pozneje pri razširitvi naše uvozne in izvozne trgovine, namreč:

11. morebitna kurzna izguba, če se izvrši plačilo v tuji valuti;

12. morebitno povračilo primanjkljaja, kadar se to dovoli, ali če je pri vrsti blaga, ki pride v poštev, fiksno povračilo primanjkljaja sploh v navadi.

»Kot pri japonskem ribjem olju, katerega smo zadnjič dobili iz Antwerpna«, pripomni Adolf.

»Dobro! Na drugi strani pa imamo pri nekaterih vrstah blaga zopet

težo v dobro, to je, zaračuna se nam na pr. zaboj s 50 kg netto, resnična teža pa znaša 51 kg. To se zgodi pri čaju in indigo. Našim večjim odjemalcem dovolimo istotako to pretežo, tako da pri naši kalkulaciji sploh ne pride v poštev, manjši kupci pa plačajo reelno, to je resnično težo. H koncu bi imel povedati še nekaj o proviziji za agente. Priporočam se, da se jo plača vedno na netto-znesek fakture, to je, če se plača faktura per kassa s skonto, ali sploh s kakim odtegljajem, prejme agent svojo provizijo samo od zneska, ki ga nam je kupec plačal. Dalje je pravilno, da se pri določanju te provizije odtrga tudi tovarnina, ki smo jo mi plačali. Da nam bo to lažje, bomo vedno, kadar bo le mogoče, predpisali tovarnino plačljivo na kraju, kamor je blago namenjeno, to je, da jo kupec poravnava, in to celo tudi tedaj, če smo predali prosto tovarnino. Nato odtrgamo v naši fakturi znesek tovarnine, katero je plačal prejemnik, in ker prejme agent svojo provizijo le od netto-zneska, je jasno, da se na ta način tovarnina sama od sebe izloči. V slučajih, kjer se ne moremo ogniti, da ne bi plačali tovarnine, napravimo v naši provizijski knjigi za agente primerno pripombo in odtrgamo pri obračunu z našim agentom od celotne svote faktur tovarnino, ki mu jo predložimo.

Denarstvo.

Spremembe glede dovoljenj za nakup deviz. Finančni minister je v zvezi z odlokom I. br. 10537 z dne 6. junija izdal pod I. br. 11171 dne 14. junija sledečo naredbo: 1. Da se morajo vse odobritve za nakup deviz, izdane s strani odbora pri Narodni banki pred 25. februarjem 1922. leta takoj ali najdalje v teku 20 dni od dneva objavljanja te naredbe v »Službenih Novinah«, vrniti pristojnemu odboru s sledečo izjavo: S tem jamčim moralno in materialno, da po neizkoriščenih odobritvi št. ... z dne dolgujem še tvrdki N. N. iz N. svoto (ako je več upnikov, tedaj jih je imenovati), kojo svoto moram po doseženem sporazumu plačati... — Dotični odbori bodo izdali na osnovi teh izjav nove odobritve za nakup deviz z rokom, ki bo odgovarjal dogovorjenemu plačilnemu roku. 2. Odobritve za nakup deviz, izdane s strani odbora pri Narodni banki po 25. febr. t. l. brez preciznega roka za nakup deviz, se morajo ravnati po roku, ki je določen v naredbi I. br. 10537 z dne 6. junija vrniti pristojnemu odboru z izjavo, kakor po prvi točki. Na podlagi teh izjav bodo izdali odbori nove odobritve po 1. in 2. točki se morajo takoj po nakupu deviz opravičiti pri dotičnem odboru s potrdilom tvrdke, pri kateri je izvršeno plačanje. O prednostnih odobritvah bodo vodili pri Narodni banki posebno evidenčno knjigo in kontrolo o tem, se bodo po teh odobritvah kupljene devize uporabljale izključno za izplačilo kupljenega in uvoženega blaga, a v nobenem slučaju za nakup novega blaga. 3. Za odobritve za nakup deviz, ki so izdane s strani odbora pri Narodni banki z določenim rokom, veljajo tudi še nadalje ista določila glede rokov, ki so dana na osnovi plačil, ki so navedena v prošnji uvoznika. — Za primer, da podaljšajo upniki rok plačanja, bodo odbori na podlagi izjave dotičnega upnika podaljšali rok za nakup deviz. — Ta naredba je bila objavljena v »Službenih Novinah« št. 158 z dne 20. julija.

Carina.

Izvršilna naredba k novi izvozni tarifi. Za izvršitev sprememb in dopolnitev izvozne tarife, ki je bila objavljena v »Službenih Novinah« z dne 17. julija t. l. (glej zadnjo številko Trgovskega lista) je izdal finančni minister sledeča navodila in pojasnila: 1. Rešenje o spremembah in dopolnitvah v izvozni tarifi C. br. 45.191 z dne 8. julija 1922, zadobi moč dne 17. julija in se ima istega dne začeti uporabljati. Soglasno členu 6. zakona o izvozu in izvoznih carinah z dne 23. IX. 1921. se nima plačati povišana in na novo odredjena izvozna carina na blago, ki je dne 17. t. m., to je na dan stopanja v veljavnost nove izvozne tarife že bilo utovorjeno v železniške vagonne ali pa na vodna prevozna sredstva. Za tako blago se plača izvozna carina še po stari izvozni tarifi z dne 27. IX. 1921. Če se iz originalnih tovarnih listov in konosmanov, ki se morajo predložiti carinarnici ugotovi, da je blago dne 17. junija že bilo utovorjeno, ali pa se je tega dne utovarjalo; vse to ceni sama carinarnica iz žigov na omenjenih tovarnih dokumentih in če ti žigi nosijo datum do vstevši 16. julija, dopušča izvoz po stari tarifi sama carinarnica — brez prehodnega dovoljenja generalne direkcije carin. V vseh drugih slučajih morajo izvozniki vložiti pri generalni direkciji carin najdalje tekom 30 dni potem, ko stopi v moč nova izvozna tarifa posebno prošnjo, če želijo, da se jim dovoli, carinje-

nje po stari izvozni tarifi. Generalna direkcija carin bo dovoljevala tak izvoz po prejšnji izvozni tarifi samo onim izvoznikom, ki z izvirnimi pogodbami, sklepi itd. dokažejo, da so blago prodali v inozemstvo že pred 17. julijem. V prošnji se mora označiti natančna količina in vrsta blaga, utovorna postaja, carinarnica, ki bo blago ocarinila in carinarnica, preko katere se bo blago izvozilo. Blago, za katero bo generalna direkcija carin na podlagi čl. 6. imenovanega zakona dovolila izvoz po stari carinski tarifi, se mora izvoziti najdalje tekom 60 dni, od dneva razglasitve nove izvozne tarife, sicer se bo tudi za tako blago zahtevala izvozna carina po novi tarifi. Analogni predpisi veljajo tudi za blago, ki je po novi izvozni tarifi prepovedano za izvoz. Za blago, za katero veljajo v novi tarifi znižane carinske postavke, velja nova tarifa brez izjeme že od 17. julija dalje. — 2. Za uporabo nove tarife in posameznih njenih odredb velja sledeče: a) od prepovedi izvoza živinske krme so izvzeti ostanki drožja pri fabricaciji špirta, melase, odpadki pri čiščenju žita, kakor tudi moka za krmo, a na novo je uvedena prepoved izvoza suhe detelje. Glede izvoza otrobov je potrebno izdejstvovati predhodno dovoljenje ministrstva za poljedelstvo, kjer se mora izvoznik obvezati, da bo potrebno množino otrobov, ki mu jo določi omenjeno ministrstvo, dal po določenem ceni na razpolago za prehrano domače živine. Prepoved izvoza živinske krme se ne nanaša na pridelke iz dvoposestniških zemljišč v obmejnem ozemlju; b) ukinjeno je kontingentiranje izvoza konj in kobil, mul in oslov, ovc in ovčev. Omejitev ostane samo za izvoz polnokrvnih konj angleške in arabske pasme; c) po tarifi št. 3 se imajo cariniti teleta kakor odrasla goveda; d) svinje žive, do 50 kg težke, ki so proste carine, se pri izvozu ne smejo mešati s svinjami nad 50 kg; d) Po opazki k tar. št. 15 se plača za stare volnene krpe in odpadke, izvzemši platneno blago (nogovice, žepne rute, šali itd.) nižjo carino ako se predloži potrdilo Ministrstva trgovine in industrije (V. odeljenje); e) Pod tar. št. 17 nove izvozne tarife se razumejo samo odpadki in pokvarjeni in vsled dolgotrajne uporabe obrabljeni predmeti iz bakra, cinka in kositra in njihovih legur; f) Opomba pri tar. št. 23 (glede konoplje) se ima razumeti tako, da se izvozne carinske ekspedicije morejo izvršiti tudi pri carinarnicah v notranjosti — izvoz iz države se pa more izvršiti izključno čez carinarnice omenjene v opombi; g) Kot oljnat plodovi in seme iz št. 25 se razumejo vsi plodovi in semena, ki služijo za proizvodstvo olja, kakor n. pr. oljnat repa, bukov žir, mak, maslinke, makovo, sezamovo, bombažovo, laneno, bučno, ricinovo seme itd. Po pripombi pri tar. št. 27 se smejo stroji in strojni deli, instrumenti in aparati, ako so izdelani v domačih tovarnah, prosto izvoziti, ako se predloži uverjenje pristojne industrijske, trgovske in obrtniške odnosno rokodelske zbornice. Tako ekspedicijo smejo izvršiti carinarnice same brez odobritve centralnih oblasti. Za izvoz strojev in strojnih delov, instrumentov in aparatov inostranskega izvora, ne glede na to, ali so bili pri nas v prometu ali ne, je potrebno predhodno odobrenje Ministrstva trgovine in industrije, V. odeljenje. Po opombi k tar. št. 19. je ponovno prepovedan izvoz kostanjevega lesa predelanega in nepredelanega, izvzemši surovih in predelanih palic.

Promet.

Prometne izpremenbe. Na progi Hermagor—Kötschach—Mauthen je radi poplove proge med postajama Hermagor in Rattendorf—Jenig ukinjen celokupni promet. Sprejemanje in odpošiljanje pošilk v voznih nakladeh za industrijski tir Scagnetti v postaji Ljubljana drž. kol. je do nadaljnjega ukinjeno. Že sprejete in medpotne pošiljke iztečejo.

Da bi se preprečila katastrofa radi pomanjkanja drv posebno v Vojvodini, ki so potrebna za mlatenje letošnje žetve, je po brzojavnem odloku ministrstva saobračaja št. 23.848 z dne 19. julija t. l. navzlic obstoječi prometni omejitvi preko Zagreba d. k., Siska in Bubnjevece dovoljeno sprejemanje in odpošiljanje onih pošilk drv, za ktere predložijo pošiljatelji potrdilo pristojne krajevne oblasti, da so drva res namenjena za mlatenje žetve. Ta potrdila za beležite na listarkah in pripnite jih tovrnim listom.

Razno.

Dvanajstine tudi za avgust. Ministrski svet je na zahtevo finančnega ministra odobril, da sme predlagati narodni skupščini dvanajstino za avgust, ker proračun najbrž ne bo pravočasno izglasovan.

Žetva v Vojvodini. Iz Vojvodine poročajo, da je letošnja žetva dvakrat tako obilna kakor lanskoletna. Pridela se na oralu zemlje 10 meterskih stotov, med tem, ko se je lansko leto pridelalo le 5 meterskih stotov žita. Pričakuje se še večji pridelek koruze.

Povišanje ležarine v nekaterih rumunskih postajah. Rumunsko železničarsko ministrstvo je povišalo ležarino za vagon na 50 lejov za uro in vagon.

Ustavitev plačil brnske tekstilne tvrdke. Iz Brna poročajo, da je tamošnja tekstilna tvrdka Leopold Dokulil ustavila plačila. Pasive znašajo 4.15 milijon českoslov. kron.

Zakon o zakonem trgovanju z valutami v Avstriji. Prestopki predpisov o trgovini in prometu z inozemskimi plačilnimi sredstvi in ureditvi plačevanja in prometa vrednostnih papirjev z inozemstvom se kaznujejo s strogim zaprom od enega meseca do enega leta ter z denarno globo v pet- do petdesetkratni izmeri vrednosti inozemskih plačilnih sredstev in vrednosti, ki so tvorile prestopke.

Dobava, prodaja.

Dobava prešanega in neprešanega sena. Komanda dravske divizijske oblasti pozivlja vse producente, gospodarke zveze in dobavljace, da stavijo pismene ali ustmene ponudbe za prešano in neprešano seno postavljeno v vojno intendantsko skladišče v Ljubljani, Moste. Seno se sprejema na vozove ali pa cele vagonne. Seno mora biti suho, zdravo iz sladkih trav, ali mešano iz sladkih in kisljih trav in mora biti zdravo za hranitev konj. Pismene ali ustmene ponudbe se sprejemajo počenši že z 20. julijem t. l. vsaki dan dopoldne v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, dohod iz Vojaške ulice (belgijska vojašnica). Kaucija od 5% celokupne vrednosti polaga se pri zaključitvi pogodbe. V intendantskem skladišču v Mostah, kjer se seno prevzema, postavljena je vozovna tehtnica (vaga). Seno se takoj po prejemu plača pri blagajni Dravske divizijske oblasti.

Ljubljanski veliki sejem.

I. redni občni odbor Ljubljanskega velesejma se ne vrši kot sklicano v soboto dne 29. julija, ker kolidira z občnim zborom Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, marveč v **ponedeljek, dne 31. julija ob 10. uri dopoldne** v sejni dvorani Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani z že naznanjenim dnevnim redom.

Zavarovanje privatnih paviljonov in in razstavnega blaga na sejmskem prostoru Ljubljanskega velesejma proti požaru in proti vlamu. Vsi lastniki privatnih paviljonov na sejmskem prostoru so primorani zavarovati svoj paviljon proti požaru. Zavarovanje preskrbi na željo tudi sejmski urad pri koncernu zavarovalnih družb, katerega vodilna družba za Ljubljanski velesejem je Zavarovalna zadruga Croatia, podružnica v Ljubljani. V svrhu pravilne informacije in pregleda podajamo dotičnim interesentom praktično primero stroškovnika. — Ako zavaruje razstavljalec svoj paviljon za svoto od kron 100.000.— plačal bode za dobo 1. leta sledečo premijo: premija 7.50%, K 750, pristojbina K 220; 2% kolkovina kron 19.40; 3% ognj. prisp. K 29.20; skupaj K 1018.60 — Onim razstavljalcem, kateri razstavijo svoje predmete v zgradbah last Ljubljanskega velesejma, je zavarovanje njihovega blaga dano na prosto, vendar jim pa isto toplo pripomočimo. Pripominjamo pa, da ima smisel zavarovati poleg proti požaru, tudi proti vlamu samo za one razstavljalec, kateri so si najeli prvi prostor, to je v popolnoma zaprtih paviljonskih zgradbah. Služi naj Vam praktična primera stroškovnika. Če zavaruje razstavljalec svoje blago proti požaru za čas od 20. julija do 20. oktobra 1922 na sejmšču Ljubljanskega velesejma za svoto kron 300.000 plača sledečo premijo: Premija 3% K 900.—; pristojbina K 242.—; 2% kolekovina K 22.84; 3% ognj. prisp. K 34.36; skupaj K 1199.20. — Ako pa zavaruje razstavljalec svoje blago za svoto od K 300.000.— proti vlamu za preje omenjeno dobo plačal bi: premija K 900.—; pristojbina K 342.—; kolekovina K 23.—; skupaj K 1165. —

Prijavni rok k udeležitvi kot razstavljalec se zaključi dne 29. julija ob 6. uri zvečer. V ponedeljek dne 31. VII. se prične z razdeljevanjem prostorov in se bo takoj zatem vsakega razstavjalca obvestilo o dodeljenem prostoru. Industrijalci, obrtniki in trgovci, požurite se z prijavi, ker prostor je že do malega zaseden.

»Slov. Narod« in »Jugoslavija« predbacivata Celjskim trgovcem, da niso patrijotični, ker so hoteli imeti na Vidov dan odprto. Iz tega se lahko sklepa, da imamo v Sloveniji zelo malo patrijotov, ker razen drž. uradov in trgovin v Ljubljani, so imeli po celi Sloveniji trgovine odprte, delale so vse tovarne, kmetovalci, obrtniki, sploh vse, kar je dela zmožno in ne vemo, zakaj se zahteva ravno od enega stanu, kateri je za procvit države najbolj potreben in kateri reprezentira največjo davčno moč v državi, da ne sme delati, kadar drugi tudi delajo. Posebna »posebnost« pa je, da razni uradi pritiskajo na trgovce, da naj zaprejo, na trafike, katere so državne pa, da morajo imeti odprto. Ravno tako pritiska celjski magistrat na posamezne trgovce, da morajo trgovine zapreti, obč. konji pa vozijo po mestu gramoz, mestni delavci tlakajo ceste in v mestu se izvažajo fikalije. Ko smo bili vkovani v avstrijske verige, se je povsod naseljevalo slov. trgovce, se jih

Gospodinje, ki kupujete testenine, makarone, zahtevajte samo

PEKATETE

testenine tudi samo makarone iz staroznane tovarne
Znidaršič & Valenčič, Ilirska Bistrica

ZALOGA R. BUNC IN DRUG
Ljubljane - Celje - Maribor.

podpiralo kot narodne pionirje in ako je bil delaven in priden, je postal neodvisen od podpor in ako si je povrhu tega še pridobil kaj premoženja, se ga je naravnost častilo in stavilo vsem drugim v dober zgled. Danes pa, če nima praznih štelaj, raztrganih čevljev in če ne hodi eksekutor v trgovino in stanovanje, se ga hoče križati. To velja samo za slov. trgovca in rezultat tega je, da se v Sloveniji nič ne zida, trgovine hirajo ena za drugo in če se ustanovi kaj novega, je inozemec ali priseljenec. Naši časopisi in vse stranke pa ti mirno gledajo, ozir. podpirajo to gonjo.

Tržna poročila.

Produktna borza v Novem Sadu (dne 21. julija): baška pšenica 1560 K, bašatska kuruza 1200 K, baška kuruza 1230 K, slavonska kuruza 1300 K, ječmen 1200 K, bela moka: (št. 0) 2220 K. Tendence nespremenjena, promet omejen.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.252—0.26, Berlin 16.40—17, Budimpešta 5.60 do 5.75, Bukarešt 50—52, Milan 375—389, London 366—370, Praga 178—180, Švica 1550—1600, Varšava 1.50—1.55; valute: dolar 78—79.50, avstrijske krone 0.30, švic. franki 1525—1550, lire 375—378. Hrvatska eskomptna banka 163—166.50. Jadranska banka 425—450.

Beograd, devize: Berlin 16, Bukarešta 48.75, London 360, Newyork 76, Pariz 650, Sofija 51.50, Dunaj 0.20, Solun 190; valute: leji 48.25, levi 50.50.

Dunaj, devize: Zagreb 104.85—105.15, Beograd 419.40—420.40, Berlin 66.35—66.65, Budimpešta 22.96—23.04, London 1477—1479, Milan 1538.50—1541.50, Newyork 331.25—331.75, Pariz 2802—2808, Praga 734—736, Sofija 209.50—210.50, Varšava 552—558, Curiah 6293—6307; valute: dolarji 329—330, levi 204—206, n. marke 66.35—

66.85, funti 1472.50—1475.50, frane. franki 2780—2790, lire 1523—1527, dinarji 416.50—418.50, poljske marke 5.45—5.53, leji 209.50—210.50, švic. franki 6265—6285, češke krone 733.50—736.50, madžarske krone 23.24—23.36.

Curiah: Berlin 1.05, Newyork 525.50, London 23.44, Pariz 44.34, Milan 24.32, Praga 11.60, Budimpešta 0.32, Zagreb 1.6250, Sofija 3.35, Varšava 0.0850, Dunaj 0.0110, avstr. krone 0.02.

Kupi se

približ. 1.000.000 m³ velik gozid z iglastim drevjem za posekati. Cenjene ponudbe z navedbo cen in natančnimi podatki na upravo lista.

Stročnice za prete

Zora in Ambor št. 2 in 3 nudi po znižani ceni **D. Rosina** preje M. Stadler, Maribor, Vetrinjska ul. 26.

Trgovski pomočnik za trgovino z usnjem in kontoristinja se iščejo.

Ponudbe z referencami in zahtevami na **Martinušić in drug**, tovarna usnja, Ljutomer.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

prilagojeno
špecerijsko blago
raznoverstno žganje
moko

in deželne pridelke
raznoverstno rudninsko
vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

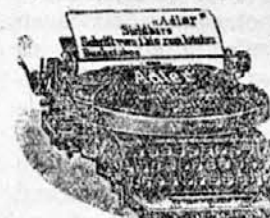
Imam za prodati **2 plahti**
za pokritje vagona

ena samo enkrat rabljena, druga tudi v prav dobrem stanu. Kupec si naj pride iste ogledati k

Jerneju Stumpf, posestnik v Poljčanah.

Cena po dogovoru.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.

Šivalni stroji in stroji za pletenje
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867.
Vezanje poučuje brezplačno.

Ceniki zaštetni in franko. Začasno znižane cene.
KOLESA iz prvih tovarov: Dürkopp, Styria, Waffelrad.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta števil. 30.

Na veliko in malo

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine, brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše šivalne stroje za rodbinsko rabo in obrt v vseh opremah: „GRITZNER“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip števil. 7.

Kraljeva dvorna spedicija

„ORIENT“

mednarodna, trgovsko-spedijska in skladiščna d. d. v Mariboru

Podružnice: Ljubljana, Beograd, Zagreb, Jesenice, Rakek, Bakar, Split, Osijek, Subotica, Novisad.

Mednarodni spedijski koncern.

Razpisuje se

II. EMISIJA DELNIC

Izredni občni zbor delničarjev je sklenil dne 10. julija 1922 zvišati delniško glavnico

od Kj. 4.000.000— na Kj. 10.000.000— nom.

z izdajo

15.000 novih delnic à Kj. 400— nom. v skupnem znesku Kj. 6.000.000— s pravico na dividendo za leto 1922

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico optirati na vsake dve stare delnice po eno novo delnico II. emisije po tečaju K 460— plus 5% obresti od nominalne K 400— od 1. januarja 1922 do dne vplačila.

2. Z delnicami, ki jih stari delničarji ne bodo optirali, razpolaga upravni svet.

3. Novim delničarjem se nudijo delnice II. emisije po kurzu K 500— plačljivih naenkrat takoj pri subskripciji, s 5% obresti od nominalne K 400— od dne 1. januarja 1922 do dne vplačila.

4. Potrdila o vplačilu se imajo skrbno hraniti.

5. Delničar, ki ne bo v predpisanem roku priglasi prava opcije in izvrši vplačila, izgubi opcijsko pravico.

6. V svrhu zavarovanja II. emisije je osnovan poseben sindikat. Kdor želi pristopiti sindikatu, naj se obrne na tajništvo Uprave sindikata pri centrali družbe v Mariboru, v svrhu pojasnil.

V MARIBORU, dne 30. julija 1922.

7. Repartitijo delnic, določenih za nove delničarje si pridruže upravni svet po končanem subskripcijskem roku.

8. Subskripcija novih delnic se vrši od 31. julija do 19. avgusta 1922, in sicer:

- a) pri Slavenski banki d. d. v Zagrebu in njenih podružnicah;
- b) pri Trgovski banki d. d. v Ljubljani in njenih podružnicah;
- c) pri Jugoslov. Industrijski banki Split;
- d) Bankhaus M. R. Aleksander Wien;
- e) pri Praški kreditni banki Beograd;

f) pri Orient d. d. v Mariboru in njenih podružnicah.

9. Azijski knrzni dobiček se dodeli po pokritju izdanih stroškov in pristojbin rednemu rezervnemu fondu družbe.

10. Dodelitev delnic se izvrši kar najhitreje; za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne po preteku 8 dni od časa razdelitve.

Upravni svet.